Muhabbetin Çeşitleri ve Hükümleri

أنواع المحبة وأحكامها

[Türkçe - Turkish - تركي]

şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

الشيخ محمد صالح المنجد

Terceme: IslamQa
koordinasyon: Sitesi Islamhouse

ترجمة: موقع الإسلام سؤال وجواب

تنسيق: موقع IslamHouse.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

Muhabbetin Çeşitleri ve Hükümleri

Bizler, Müslümanlardan oluşan bir gurubuz. Kendi aramızda bir konuşma geçti. Biz bu konuşmamızda İslam'da muhabbetin tanımını bulmaya çalıştık. Bizler, hepimiz, Allah Subhânehû ve Teâlâ'yı sevmemizin ve O'na bağlanmamızın zorunlu olduğuna, O'nu ve peygamberlerini sevmemizin zorunlu olduğunun zorunlu olduğunun idraki içerinde olan kimseleriz. Bizler, birbirimize, tıpkı Mesihlikteki "kardeşlik sevgisi" gibi insanlar arasındaki çok açık olan sevginin aşırılık olup olmadığını sorduk. Bazıları şöyle dediler: Sevgi, sadece aile bireyleri arasında olur. Bunun dışındakiler ise, ihtiram, sadakat ve diğerleridir. Bazıları da sadece eş ve çocuklara olan sevginin olup olmayacağını sordular. Diğer bazıları da sevginin şart olur olmadığını sordular. Bazıları da (yaygın olan tabire göre) Mesihi felsefe ve hayali kıssalara dayanan bir bidat olarak gördüler. Bu sorulara ulaşmak için bizden birçoğu çeşitli kaynak eserlerde araştırma yaptılar. Ancak şu ana kadar kesin bir cevaba ulaşamadık. Bize bu konuda yardım etmeniz mümkün mü?

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Soruyu soran bayan kardeşim!

Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun

Senin, kız kardeşlerinle İman ve İslam meselelerini öğrenmeye çalışman, hiç şüphe yok ki kalbin bundan dolayı ferahlık duyar. Muhabbet/sevgi hakkındaki müzakerenizde olduğu gibi. Hiç şüphe yok ki sen ve kardeşlerin, bir anlaşmazlığı halletmek için, şeri meselelerin anlayışında alimlerin sözüne dönmenin ve âlimlerin sözlerinin önemini biliyorsunuz. Biz burada muhabbetin bölümleri alakalı olarak sizin için meselenin halli için Allah'ın izni ile âlimlerin bazı sözlerini nakledeceğiz.

Muhabbetin çeşitleri ve hükümleri:

Muhabbet, özel ve müşterek olmak üzere iki kısma ayrılır. Özel muhabbette, şeri olan, dinin öngördüğü muhabbet ve haram kılınmış muhabbet olmak üzere iki kısma ayrılır.

Şeri olan, dinin öngördüğü muhabbetin kısımları:

1- Alla sevgisi ve onun hükmü: Muhakkak ki bu, yapılması gerekenlerin en başında gelir. Böyledir, çünkü Allâh Subhânehû ve Teâlâ'nın sevgisi İslam dininin aslıdır. Onun tamamlanmasıyla iman tamam olur. Onun eksik olmasıyla da Tevhid noksan olur. Bunun delili ise Allah Azze ve Celle'nin şu kavlidir:

((وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ)) [البقرة165]

«İman edenlerin Allah'a olan sevgileri çok daha kuvvetlidir.» (Bakara: 165)

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

((قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ)) [التوبة24]

«(Ey Muhammed!) De ki: "Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz kabileniz, elde ettiğiniz mallar, kesat gitmesinden korktuğunuz ticaret ve hoşlandığınız evler, eğer size Allah'tan, Resûlü'nden ve Allah yolundaki cihaddan daha sevimli geliyorsa, Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allah, fâsık kimselere hidayet etmez."» (Tevbe: 24)

Kurân ve sünnette buna dair başka deliller de vardır.

Muhabbet, Allah'ın kulundan yana sevdiğini, kulunun sevdiği ve onun istediğini istemesini tercih etmede kendini gösterir. Bunun üzerine kul, Allah'ın sevdiğini sever, Allah'ın sevmediğini ise sevmez. Allah'ın dost edindiğini dost edinir, Allah'ın şeriatına (kanun ve nizamına) ve ona celbeden sebeplere sarılmaya iltizam gösterir.

2- Allah Rasûlu sallallahu aleyhi ve selleme olan sevgi de yine dinin gereklerinden biridir. Bununla beraber kişi Allah Rasûlu sallallahu aleyhi ve selemi kendi nefsinden daha fazla sevmedikçe

tam bir imana ulaşamaz. Hadiste Allah Rasûlu sallallahu aleyhi ve sellemin buyurduğu gibi:

«قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ» [رواه مسلم رقم 44]

"Sizden birisi, ben kendisine çocuğundan, ana babasından ve tüm insanlardan daha sevgili gelmedikçe o kimse iman etmiş olmaz." (Bu hadisi Muslim rivayet etmiştir: 44)

Abdullah ibnu Hişam'ın rivayet etmiş olduğu hadiste O şöyle dedi:

«كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ يَا رَسُولَ اللهِ لأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلاّ مِنْ نَفْسِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ فَإِنَّهُ الآنَ وَاللهِ لأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الآنَ يَا عُمَرُ» [رواه البخاري فتح رقم 6632]

Bizler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem ile beraberdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ömer ibnul-Hattâb'ın elini tutmuştu. Ömer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Nefsim dışında sen bana her şeyden daha sevgilisin!

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Hayır, nefsimi elinde bulunan Allah'a yemin olsun ki, ben sana nefsinden de daha sevgili gelmedikçe iman etmiş olmazsın."

Ömer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Vallahi sen şimdi nefsimden bile daha sevgilisin, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Şimdi oldu ey Ömer!" buyurdu. (Buhari: 6632)

Bu muhabbet, Allah Azze ve Celle'nin muhabbetine tabidir ve Allah Rasûlu sallallahu aleyhi ve selleme uymada O'nun sözünü başkasının sözünün önüne geçirmede kendini gösterir.

3- Peygamberleri ve müminleri sevmenin hükmü farzdır. Çünkü Allah Azze ve Celle'yi sevmek, O'na itaat edenleri sevmeyi gerektirir. Bunlar ise peygamberler ve Sâlih kimselerdir. Bunun delili ise Allah Rasûlu sallallahu aleyhi ve sellemin: "Kim Allah için severse" hadisidir. Yani bunun için Allah'a iman edenleri ve O'na itaat edenleri sever. Kişinin her ne kadar namazı ve orucu çok olursa olsun iman ancak bununla kemale erer. Ömer ibnul-Hattâb'ın -Allah ondan razı olsun- dediği gibi: "Bizden biri Allah Rasûlu sallallahu aleyhi ve sellem zamanında elinde bulunan dinar ve dirheme karşı Müslüman kardeşinden daha çok hak sahibi değildi."

Haram Kılınan Muhabbet:

Şirk, bundandır. Şirk, tıpkı Allah'ı sever gibi Allah'tan gayrisini sevmektir. Onda ortak kılmaktır. Bu ise muhabbette şirktir. Birçok kimse sevgide ve yüceltmede (tazimde) Allah'a eşler edindiler.

Sevgide, şirk olmaksızın haram kılınmış olanlar vardır. Ailesi, malı, akrabası, ticaret ve hoşlandığı evine olan muhabbeti bunların tamamını veya bazısını hicret ve cihad gibi Allah'ın vacib kıldığı şeylere tercih etmesi gibi. Bunun delili ise Allah Azze ve Celle'nin şu kavlidir:

((قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ)) [التوبة24]

«(Ey Muhammed!) De ki: "Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz kabileniz, elde ettiğiniz mallar, kesat gitmesinden korktuğunuz ticaret ve hoşlandığınız evler, eğer size Allah'tan, Resûlü'nden ve Allah yolundaki cihaddan daha sevimli geliyorsa, Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allah, fâsık kimselere hidayet etmez."» (Tevbe: 24)

İşte bu, daha önce geçen özel muhabbet ve kısımlarıdır.

Müşterek olan muhabbete gelince, bu da üç çeşittir:

Birincisi: Tabi olan sevgi. Tıpkı aç olan birinin yemeği, susuz olan birinin suyu sevmesi gibi. Bu ise tazimi gerektirmeyen mubah bir sevgidir.

İkincisi: Rahmet ve şefkat muhabbeti. Tıpkı bir babanın küçük çocuğunu sevmesi gibi. Bu da tazim gerektirmeyen ve kendisinde bir problem olmayan sevgidir.

Üçüncüsü: Cana yakınlık ve arkadaşlık muhabbeti. Tıpkı bir fabrikada çalışanların, ticaret yapanların, beraber yolculuk yapanların muhabbeti gibi. İnsanların bu türden bir sevgi ile birbirlerini sevmeleri uygun bir sevgidir. Tıpkı kardeşlerin birbirlerini sevmeleri gibi. Bu tür sevginin onlarda varolması Allah'a muhabbette şirk değildir.

Konu ile alakalı olarak, "Teysirul-Azizil-Hamid" adlı kitabın "İnsanlardan Kimi Allah'tan Gayri Eşler Edinirler" bölümünden faydalanılmıştır.

Bu bölümlere ayırma ve açıklama, umarız sizin için açıklanmıştır. Allah Azze ve Celle'den bizleri ve sizleri her hayra muvaffak kılmasını dileriz. Salat ve selam Peygamberimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin üzerine olsun.